

Sur les bords de l'Indus

Les plus anciennes traces de communautés agricoles que l'on trouve dans l'Inde se trouvent concentrées sur la rive droite de l'Indus et dans le Béloutchistan. Et comme on possède la preuve formelle de contacts directs avec la vieille civilisation de Sumer (notamment par des cachets de pierre et des perles gravées), on croit que des colons mésopotamiens ont joué un rôle dans l'élaboration des sociétés de cultivateurs sédentaires de la vallée de l'Indus.

La première civilisation de l'Inde fleurit de 2500 à 1500 avant J.-C. L'archéologue indien Banerji a découvert les ruines de deux agglomérations importantes de cette époque, Mohenjo-Daro et Harappa, dont le plan conçu en échiquier est le plus ancien exemple d'urbanisme qu'on connaisse.

Les façades des maisons étaient soigneusement alignées. Les grandes artères traversaient la cité du nord au sud et de l'est à l'ouest. Elles atteignaient par endroits une largeur de 10 m, permettant ainsi aux chariots de se croiser sans difficulté. Au coin des rues, les murs des maisons étaient arrondis afin de faciliter la circulation.

Des canalisations pour l'évacuation des eaux usées, des puits bien entretenus, des greniers, des silos à grain, tout un système de poids et mesures indiquent une société stable et bien organisée. Mais la construction la plus remarquable de Mohenjo-Daro est sans nul doute une vaste piscine entourée d'une sorte de véranda et de petites cellules qui rappellent nos cabines de bain.

Les immeubles étaient bâtis en briques rouges, cimentées avec de la boue séchée, mais sans ornements ni fenêtres. Les portes étaient

étroites et les toits plats. Le souci de confort y est visible : salons, chambres à coucher spacieuses, chambres d'hôtes, eau courante, réservoir d'eau douce, bains, jardin intérieur.

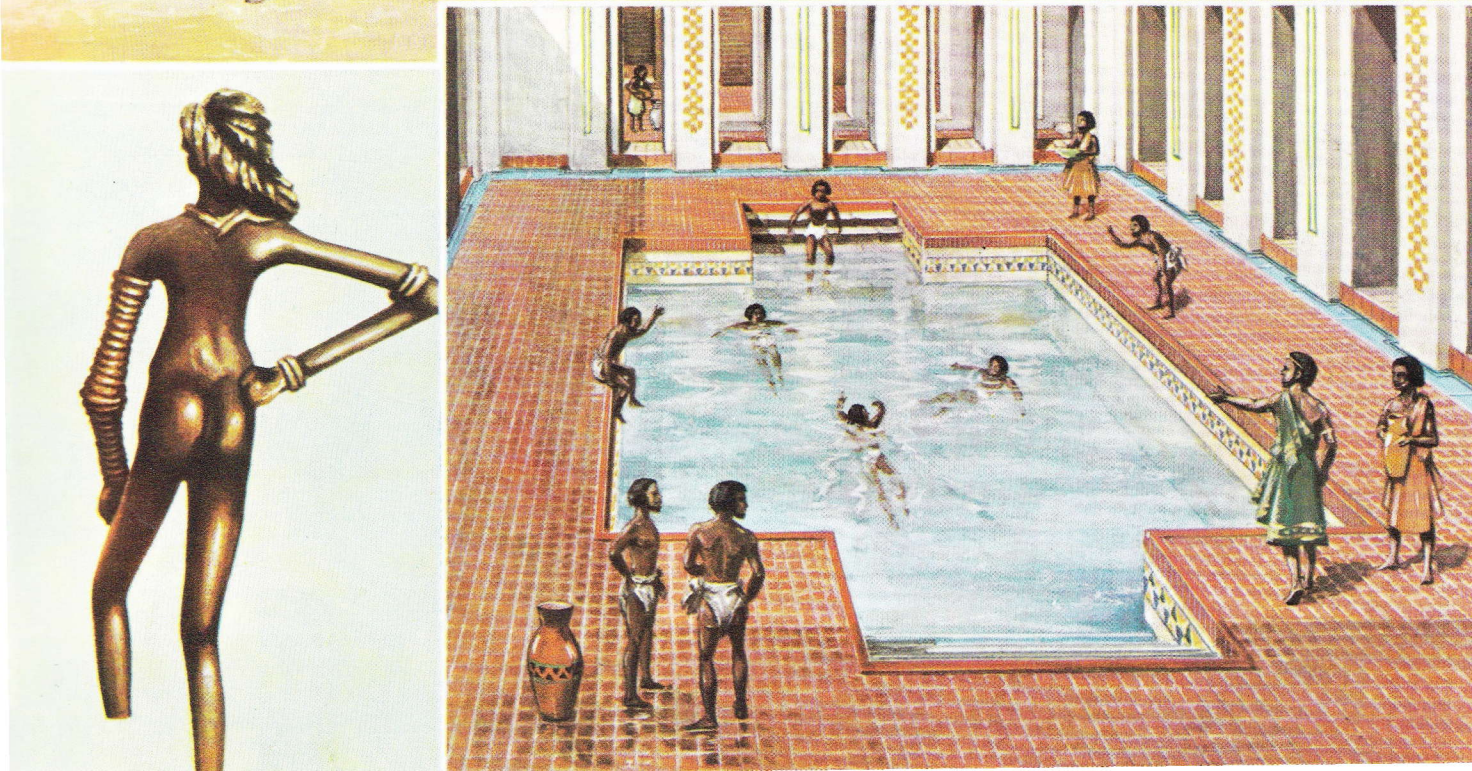
Les populations urbaines vivaient du produit des cultures de la zone rurale environnante et connaissaient les techniques les plus variées, comme le travail du bronze, la poterie au tour, la fabrication de la faïence et la taille des pierres précieuses. Bien que l'écriture (non encore déchiffrée) n'ait pas dépassé le stade pictographique, on peut dire que les habitants de Mohenjo-Daro et d'Harappa avaient atteint le niveau historique.

Vers 1500, les Aryens, une peuplade indo-européenne, s'infiltrèrent dans le nord de l'Indus. Ils proviennent comme la plupart des peuples d'Europe (Slaves, Germains, Italo-Celtes, Grecs) des plaines de la Russie méridionale. Les Aryens imposèrent une organisation sociale rigide, le système des castes, qui garantissait leur domination. On leur doit le Rig-Véda, collection d'un millier d'hymnes, de stances, de prières et de chants épiques, composés dans la seconde moitié du IIe millénaire avant J.-C. Deux des plus importantes religions du monde, le brahmanisme et le bouddhisme (le Bouddha vécut au VIe s.), sont d'origine aryenne.

La conquête de Darius (516) et celle d'Alexandre le Grand (327) implantèrent dans l'Inde la première organisation centralisée. A la mort d'Alexandre le Grand, un soulèvement national porta au pouvoir la dynastie des Maurya, qui marque le début de l'histoire de l'Inde moderne.

En haut, à gauche : reconstitution d'une scène de rue dans une ville des bords de l'Indus, il y a 4.000 ans. A droite : carte des centres culturels de l'Indus.

En bas, à gauche : statue en bronze de l'époque des Dravides. A droite : le grand établissement de bains à Mohenjo-Daro.

OUDE STEDEN LANGS DE INDUS

De tekening op de vorige bladzijde verplaatste ons naar China, meer dan tweehonderd jaar vóór Christus. Hiernaast zijn tonelen afgebeeld uit de Indische steden van ongeveer 2000 jaar vóór Christus.

De Dravida's, kortgebouwde mensen met een laag voorhoofd, een gebronsde huid, licht teruggebogen kin en vooruitspringende lippen (de mannen droegen gewoonlijk korte baarden) zijn verantwoordelijk voor de eerste stadstypen van de Indische beschaving, ongeveer van 2500 tot 1500 vóór Christus. Enkele jaren geleden ontdekten Indische oudheidkundigen tijdens de aanleg van een spoorlijn bij toeval twee belangrijke steden, door deze mensen langs de oevers van de Indus gebouwd. Op de bijgevoegde kaart wordt de ligging van deze oude steden, Mohenjo-Daro en Harappa, vergeleken met die van de moderne stad Karachi.

Zowel Mohenjo-Daro als Harappa kunnen als model van een zorgvuldige verstedelijking gelden. De voornaamste straten liepen volgens rechte lijnen, ofwel van noord naar zuid, ofwel van oost naar west. Op sommige plaatsen waren de wegen bijna tien meter breed, zodat wagens elkaar zonder moeilijkheid konden passeren. De voorgevels van de huizen stonden netjes op één rij, waarbij geen enkele afwijking werd toegestaan. Smalle zijstraten en doodlopende steegjes bestonden niet. De hoekhuizen werden enigszins afgerond om het verkeer te vergemakkelijken. De afwatering werd in elke straat geregeld door een klein riool, met stenen toegedekt.

De huizen waren zeer eenvoudig, met smalle deuren, platte daken, zonder versieringen of vensters. Maar ze werden stevig gebouwd van modern uitziende rode bakstenen, die met behulp van gedroogd slijk gevoegd werden. Binnenin boden de huizen een hoge mate van comfort. Vele huizen hadden ruime slaapkamers en woonkamers, kamers voor bezoekers, een bad, stromend water, een vergaarbak met vers water en een afgesloten tuin.

In het voornaamste gebouw van Mohenjo-Daro, dat ongeveer vijftig meter lang en dertig meter

breed was, had men het hiernaast afgebeelde zwembad ondergebracht. Het bad zelf was dertien meter lang en zeven meter breed. Niet ver van het zwembad stond een geweldige graanschuur, die voldoende op natuurlijke wijze geventileerd werd om te beletten, dat het graan zou beschimmelen.

Iets vroeger dan 1500 vóór Christus bereikten mensen van het Arische ras - het ras waarvan de meeste volkeren van het moderne Indië en het moderne Europa afstammen - de grenzen van noordelijk Indië. Deze mensen waren veehouders en schaapherders. Ze waren eerder thuis in de vrije, wijde laagvlakten dan in de weelde en ordelijkheid van het stadsleven. Toch verdrongen zij in de loop der tijd de Dravida's als leidend volk van de Indusvallei. Tijdens de eerste jaren van hun verblijf in Indië konden zij op materieel gebied niets aan het nageslacht overleveren, dat de vergelijking kan doorstaan met hetgeen door de Dravida's tot stand werd gebracht.

De nieuwgekommenen lieten echter een erfenis van een heel andere soort na. Zij waren het, die aan Indië de Vedas (een grote verzameling hymnen, gebeden en wijze spreuken) schonken; zij ook ontwikkelden in Indië een diepgaande zin voor traditie en een echte passie voor indelingen, die tot het kaststelsel leidde. Zij ook gaven de wereld twee belangrijke godsdiensten: het hindoeïsme, de voornaamste godsdienst van Indië, en het boeddhisme, dat thans meer verspreid is in China dan in het land van herkomst.

Tussen 516 en 327 vóór Christus werd de Indusvallei tweemaal vanuit het westen veroverd, eerst door de Perzen en later door de legers van Alexander de Grote. Maar spoedig na de dood van Alexander, in 323 vóór Christus, veroverde de Indische generaal Chandragupta Maurya heel Noord-Indië en bracht het onder zijn bestuur. Zijn kleinzoon Asoka, een vredelievend man die tot de boeddhistische godsdienst bekeerd was, bracht bijna het hele huidige Indië tot eenheid, behalve de zuidelijke punt van het Indische schiereiland. Na zijn dood viel echter Indië spoedig weer uiteen in een groot aantal afzonderlijke staten.

Boven links: Kunstzinnige reconstructie van een stadstoneeltje langs de Indus, omstreeks 4000 jaar geleden. **Boven rechts:** Kaart met de ligging van Mohenjo-Daro en Harappa. **Onder links:** Dravidisch bronzen beeld. **Onder rechts:** De openbare badgelegenheid van Mohenjo-Daro.

Globerama

HISTOIRE DES CIVILISATIONS MENS EN WERELD, VROEGER EN NU

CASTERMAN

HET AVONTUUR VAN MENS EN WETENSCHAP

KEURKOOP NEDERLAND

© ESCO PUBLISHING COMPANY

Le présent ouvrage est publié simultanément en
français (Casterman, Paris-Tournai)
allemand (International School, Cologne)
anglais (Odhams Press, Londres)
américain (International Graphic Society, New York)
danois (Munsgaard Scandinavisk Bogforlag)
finlandais (Munsgaard)
hollandais (Keurkoop, Rotterdam)
italien (Fratelli Fabbri, Milan)
portugais (Codex)
suédois (Munsgaard)

2e édition, 1964

KEURKOOP NEDERLAND

© ESCO PUBLISHING COMPANY

ALLE RECHTEN VOORBEHOUDEN VOOR ALLE LANDEN

Art © 1959 by Esco, Anvers

Text © 1963 by Casterman, Paris

Tous droits de traduction et de reproduction réservés.